

Eğitimde Mükemmellik Merkezi Hizmetlerinin Logic Modelle Değerlendirilmesi

Evaluation of Excellence Center in Education by Logic Model

Yeşim ŞENOL, Gökhan AKYÜZ, Çiğdem APAYDIN, S. Cumhuri BAŞARAN, Bahattin ÖZDEMİR,
Erol GÜRPINAR, Mustafa ÜNAL

ÖZ

Yükseköğretimde kalite olgusu uzun yıllardır uygulanmasına karşın, özellikle seksenli yılların sonlarından itibaren dikkat çekmeye başlamış ve bu alana olan ilgi artmıştır. Kalite kavramı, yükseköğretim kurumlarının artan rekabet ortamı içinde kendilerine bir yer bulabilmeleri, paydaşlar açısından daha hesap verebilir olmaları ve az miktarda kaynağı verimli kullanmaları açısından motive edici olmuştur. Yüksek Öğretim Kurumlarında Kalite Güvencesi'nin sürekliliğinin sağlanması amacıyla kurulan mükemmellik merkezleri (center of excellence), bir ilgi alanında liderlik, en iyi uygulama (best practice), araştırma, geliştirme, destek ve/veya eğitim faaliyetleri sağlayan takım, merkez ya da kuruluşa verilen addır. Bu çalışmada 2016-2020 yılları arasında Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Eğitimde ve Öğretimde Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezi koordinasyonunda sürdürülen eğitim iyileştirme çalışmalarını değerlendirmek için Logic model kullanmıştır. Akdeniz Üniversitesinde Eğitimde ve Öğretimde Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezi, eğitimde kalite standartlarının uygulanmasında ve iyileştirilmesinde anahtar rol üstlenmiştir. Merkez kurumun kendi kültürü içinde yapılacak etkinliklerin yerleştirilmesinde ve iyileştirilmesinde tüm paydaşlarla hareket ederek kaliteli ve sürdürülebilir eğitime katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: Kalite, Yükseköğretim, Mükemmellik merkezi, Logic mode

Şenol Y., Akyüz G., Apaydın Ç., Başaran S., Özdemir B., Gürpınar E., & Ünal M., (2022). Eğitimde mükemmellik merkezi hizmetlerinin logic modelle değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 12(1), 1-9. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.908005>

Yeşim ŞENOL (✉)

ORCID ID: 0000-0002-78423041

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik ve Araştırma Merkezi, Antalya, Türkiye

Akdeniz University, Center for Excellence in Education and Research, Antalya, Turkey

yyesenol@gmail.com

Gökhan AKYÜZ

ORCID ID: 0000-0003-1191-0766

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik ve Araştırma Merkezi, Antalya, Türkiye

Akdeniz University, Center for Excellence in Education and Research, Antalya, Turkey

Çiğdem APAYDIN

ORCID ID: 0000-0002-4457-3199

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik ve Araştırma Merkezi, Antalya, Türkiye

Akdeniz University, Center for Excellence in Education and Research, Antalya, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 02.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted : 16.02.2022

S. Cumhuri BAŞARAN

ORCID ID: 0000-0001-6432-4512

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik ve Araştırma Merkezi, Antalya, Türkiye

Akdeniz University, Center for Excellence in Education and Research, Antalya, Turkey

Bahattin ÖZDEMİR

ORCID ID: 0000-0002-6615-0023

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik ve Araştırma Merkezi, Antalya, Türkiye

Akdeniz University, Center for Excellence in Education and Research, Antalya, Turkey

Erol GÜRPINAR

ORCID ID: 0000-0002-5544-7040

Akdeniz Üniversitesi Rektör Yardımcısı, Antalya, Türkiye
Akdeniz University Vice-Chancellor, Antalya, Turkey

Mustafa ÜNAL

ORCID ID: 0000-0001-8358-6390

Akdeniz Üniversitesi Rektörü, Antalya, Türkiye
Akdeniz University Rector, Antalya, Turkey

Bu eser "Creative Commons Atıf-GayriTicari-4.0 Uluslararası Lisansı" ile lisanslanmıştır.

ABSTRACT

Although the concept of quality in higher education has been implemented for long years, it has started to draw attention since late 1980s and the interest in this subject has increased. The concept of quality has been a motivational factor in order for higher education institutions to have a place in increasingly competitive environment, to become more accountable for shareholders, and to utilize limited resources in more efficient manner. The center of excellence, which is established in order to ensure the continuity of Quality Assurance in Higher Education Institutions, is the name given to team, center or institution offering leadership, best practice, research, development, and/or education activities on a specific field of interest. This study used logic model approach to evaluate the education improvement efforts made under coordination of Akdeniz University's Research and Application Center of Excellence in Education and Learning in 2016-2020 educational years. Akdeniz University's Research and Application Center of Excellence in Education and Learning played key role in implementation and improvement of education quality standards. The center aims to contribute to high-quality and sustainable education by taking steps in coordination with all the stakeholders in establishing and improving the activities to be performed within the culture of this institution.

Keywords: Quality, Higher education, Center of excellence, Logic model

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları, ülkelerin küresel pazarda rekabet edebilme avantajını kazanmalarında en önemli aktörlerden birini oluşturmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının kendilerini rekabetçi kılabacak kalite seviyesine ulaştırabilmeleri için hizmetlerini müşterilerinin, paydaşlarının veya seçmenlerinin değişen ihtiyaçlarına göre strateji geliştirebilmeleri beklenmektedir (Mensah, 2020). Dolayısıyla yükseköğretimde kitleleşme, ulusal ve uluslararası rekabet, üniversitelerin artan özerkliği, devlet finansmanlarındaki kesintiler, akreditasyon, özel yükseköğretim kurumlarıyla artan rekabet baskısı, öğrencilerin ve diğer paydaşların ihtiyaçları ve beklentileri nedeniyle yükseköğretim kurumlarından kalite talep edilmektedir (Bucevska, 2018; Leiber, 2018).

Yükseköğretim kurumlarında kalite güvence sistemi, yükseköğretim kurumlarından yararlanan tüm tarafların asgari ihtiyaçlarını karşılamak, denetleme, değerlendirme ve gözden geçirme gibi güven veren etkinliklerden oluşmaktadır. Bu mekanizmaların temel amacı, yükseköğretim kurumlarının veya programlarının kontrolü, hesap verebilirliği veya geliştirilmesidir (Beerkens, 2016). Yükseköğretimde kalite, yükseköğretimin girdisini değerlendiren akreditasyon sisteminden, çıktıyı değerlendiren değerlendirme sisteminden ve toplam kalite sistem tasarımı, planlama ve uygulama süreçlerinden oluşmaktadır (Schindler ve vd. 2015). Leiber'e göre (2018) çağdaş yükseköğretim sistemlerinin kaliteyi artırma ile ilgili karşı karşıya kaldıkları ciddi örgütsel, epistemolojik ve etik zorluklar, kıt kaynakların yönetimi, yaratıcı bilgi üretimi ve yaygınlaştırılması, eğitim modellerinin geliştirilmesinde görülmektedir. Leiber (2018) bu zorlukların çeşitli dış ve iç değerlendirme biçimleri de dâhil olmak üzere sistematik kalite yönetimi olmadan ele alınamayacağını ve çözülemeyeceğini belirtmektedir.

Yükseköğretimde kalite akreditasyon süreçleri, değerlendirmeler, iç anketler, raporlama ve danışma ile ilgili olarak yükseköğretim kurumundaki tüzüklerin veya çalışma programlarının içsel gelişimine atıfta bulunan diğer faaliyetleri içermektedir (Seyfried, 2019). Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvence Birliği (European Association for Quality Assurance

in Higher Education- ENQA) yükseköğrenim kalite güvencesi için Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve Yönergeleri (2005) kapsamında kalite güvencesi standartlarını birbiriyle bağlantılı ve Avrupa kalite güvence çerçevesini oluşturan üç bölüme (iç kalite ve dış kalite güvencesi, kalite güvence ajansları) ayırmaktadır. Bu üç bölüm yükseköğrenim kurumlarının yanı sıra ajanslarda da tamamlayıcı bazda çalışmakta ve diğer paydaşların çerçeveye katkıda bulunması anlayışıyla işlev görmektedir (Toprak vd, 2016).

Türkiye'de yükseköğretim kurumlarında kalite ile ilgili çalışmalar 1990'lı yılların başlarından itibaren başlamıştır. Bu yıllarda Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ve Bilkent Üniversitesindeki bazı mühendislik bölümleri ABD'li bir akreditasyon kuruluşu olan Mühendislik ve Teknoloji Akreditasyon Kurulu (Accreditation Board of Engineering and Technology -ABET) tarafından akredite edilerek söz konusu bölümler (ODTÜ'de kimya, maden, elektrik-elektronik, inşaat, metalürji-malzeme mühendislikleri; Bilkent'te ise endüstri mühendisliği) Amerika'daki örnekleriyle "eşdeğerli" olarak görülmüştür (Doğan, 1999: 511). ABET ile yapılan işbirliği sonrasında, ABET'e benzeyen ulusal kalite değerlendirme mekanizması için çalışmalar başlamıştır. Bu kapsamda Türkiye ile KKTC'deki üniversitelerin mühendislik ve mimarlık fakülteleri dekanlarının üye olduğu Mühendislik Dekanları Konseyi (MDK) 2002 yılında, Mühendislik Eğitim Programı Değerlendirme ve Akreditasyon Derneğini (MÜDEK) kurmuştur (Özçiçek ve Karaca, 2019). Benzer şekilde Tıp Eğitimi Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-TEPDAD, Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği -VEDEK, Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-EPDAD, Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-HEPDAK, Eczacılık Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği-ECZAKDER çeşitli akreditasyon dernekleri de kurulmuştur (Özçiçek ve Karaca, 2019). Bu bağlamda birçok üniversitede Avrupa Üniversiteler Birliği'nin (AÜB) kurumsal değerlendirme programı uygulanmıştır. 20 Eylül 2005 yılında yükseköğretim kurumlarında akademik değerlendirme ve kalite değerlendirme yönetmeliği yayınlanmıştır. Bu yönetmelik eğitim, araştırma ve idari hiz-

metlerin değerlendirilmesi ve kalitesinin artırılması amacıyla oluşturulmuş olan Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği (European Association for Quality Assurance in Higher Education- ENQA) prensipleri ile uyumludur. 2015 yılında ise Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği oluşturulmuştur.

Yükseköğretim Kurumlarında Kalite Güvencesinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla kurulan mükemmellik merkezleri (center of excellence), bir ilgi alanında liderlik, en iyi uygulama (best practice), araştırma, geliştirme, destek ve/veya eğitim faaliyetleri sağlayan takım, merkez ya da kuruluşa verilen addır. Mükemmeliyet merkezinin ilgi alanı teknoloji, beceri, bir iş kavramı vb. olabilir ya da durdurulmuş bir girişimin tekrar canlandırılmasını hedefleyebilir (Khalil vd, 2012). Mükemmeliyet merkezi, kurumlardan ayrı bir örgüt olabileceği gibi, mevcut bir örgüt içindeki bir takım, grup, bölüm ya da merkez de olabilir. Mükemmellik merkezleri destek, rehberlik, öğrenmenin paylaşımı, ölçümler ve kurumsal yönetim olmak üzere beş temel ihtiyaca hizmet etmektedir (Armstrong, 2008). Bu bağlamda Mükemmellik Merkezlerinin değerlendirme sürecini sunmak ve daha iyi bir gelecek için değerlendirmek ve geliştirme adımlarının deneyimlerini özetlemek diğer Mükemmellik Merkezlerinin örnek alması ve uygulamaları daha rahat yapabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Kettunen'e (2010) göre Mükemmellik Merkezlerinin değerlendirilmesi, yükseköğretim kurumlarındaki eğitimin kalitesini artırmakta, kurumun elde ettiği pedagojik kararlar, öğretim süreçleri ve çıktılar hakkında bilgi sağlamaktadır. Değerlendirme, kurumları eğitimin kalitesini ve etkinliğini artırmaya ve yenilikçi pedagojik yaklaşımları yaymaya teşvik etmektedir. Yazara göre değerlendirme, öğretme ve öğrenme süreçlerinin, ağ oluşturma ve iş birliğinin uzun vadeli gelişimi için bir başlangıç noktası olarak görülmelidir. Bu bağlamda Mükemmellik Merkezlerinin değerlendirilmesine ilişkin alanyazın incelendiğinde Kettunen (2010) tarafından yürütülen Turku Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nin mükemmellik merkezi olarak ödülle layık görülen İnşaat Mühendisliği Lisans Programı'na ait değerlendirmenin olduğu görülmektedir. Bu rapor ile eğitimde mükemmellik merkezlerinin eğitimde kalitenin gelişimi açısından önemli rolü üzerinde durulmakta ve değerlendirmenin önemi vurgulanmaktadır.

Türkiye'de de Mükemmellik Merkezi olarak kurulan ilk merkezlerden biri Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak çalışan Eğitimde ve Öğretimde Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezi'dir. Bu Merkez, Yükseköğretim Kalite Kurulu Eğitim Standartlarını temel alarak, üniversitenin eğitim kalitesinin geliştirilmesi için çalışmaktadır. Türkiye'de bu alanda Merkezler bulunsada Mükemmellik Merkezlerinin yapmış oldukları çalışmaların değerlendirildiği ve raporlandığı araştırmalar bulunmamaktadır. Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak çalışan Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezinin yükseköğretim kalite standartları çerçevesinde sürdürdüğü eğitim iyileştirme çalışmalarının sunulmasını ve Logic model aracılığıyla Merkezin 2016-2020 yılları arasındaki etkinliklerinin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Ayrıca aşağıdaki sorulara da yanıt aramaktadır.

1. Eğitimde Mükemmellik Merkezleri eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesinde önemli bir rol üstlenir mi?
2. Eğitimde Mükemmellik Merkezleri uygulamaların değerlendirilmesi ve raporlanması eğitimin gelişiminde nasıl bir etki gösterir?

GEREÇ ve YÖNTEMLER

Çalışma kapsamında Akdeniz Üniversitesi'nde 2016-2020 yılları arasında yükseköğretimde kalite sürecinin eğitim alt başlığını yürüten Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezinin faaliyetlerinin değerlendirilmesini içeren nitel verilerin değerlendirildiği inceleme araştırmadır. İnceleme araştırması, Logic model kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Logic modeli oluşturan sorun, amaç ve uygulamanın varsayımları belirlenmiş daha sonra öğelerden girdiler, etkinlikler, ürünler ve sonuçlar tanımlanmış ve şema üzerinde gösterilmiştir.

Logic model genellikle girdiler, etkinlikler, ürünler (çıktılar) ve sonuçlar olmak üzere dört ana başlık içerir. Girdiler, programın uygulanabilmesi için gerekli olan tüm insan kaynakları ile finansal, kurumsal ve toplumsal kaynaklardır. Etkinlikler ise programın kaynakları ile ne yapıldığıdır. Etkinlikler, program uygulamasında bir aşama olan tüm süreçleri, teknoloji ve eylemleri içerir. Ürünler, program faaliyetlerinden doğrudan elde edilen sonuçlardır. Ürünler sayı, derece gibi sayısal değerlerle ölçülmektedir. Sonuçlar ise program katılımcılarının veya programdan etkilenebilecek kişilerde meydana gelen bilgi, davranış ve tutumda meydana gelen değişimleri ifade etmektedir.

Program değerlendirme yaklaşımlarından Logic model, sistematik ve görsel yolla, programın sürdürülmesinde etkili kaynaklar, etkinlikler, ulaşmak istenilen sonuç ve değişimleri sunmak ve paylaşmak için ideal yöntemlerden bir tanesidir. Programın altında yatan varsayım ve teori ışığında, hangi etkinliklerin diğerlerinden önce gelmesi gerektiğini ve amaçlanan çıktılara nasıl ulaşıldığını gösteren grafiksel şekiller oluşturulmaktadır. Logic model yaklaşımı programın sürdürüldüğü dönem içinde kullanılacak bir öğrenme ve yönetim aracıdır. Eğitim programının etkili hale gelmesi için de fırsatlar sunmaktadır. Programın geliştirilmesi ve değerlendirme aşamasında "Ne çalışır?", "Niçin" gibi soruların yanıtlarının bulunmasını da sağlamaktadır (Foundation Kellogg WK, 2001).

Değerlendirmenin ilk aşamasında sonuçların ne derece karşılandığını saptayabilmek amacıyla tüm basamaklar için gözlenebilir ve ölçülebilir değerler belirlenmiştir (Tablo 1).

BULGULAR

Logic modelin oluşturulmasında sorun, amaç ve varsayımların belirlenmesi programın geliştirilmesinde ve değerlendirilmesinde önemli bir basamaktır. Merkezin 2016-2020 yılları arasındaki faaliyetlerinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan Logic modelin tüm aşamaları aşağıda sunulmuştur.

Sorun: Yükseköğretimde artan öğrenci sayısı eğitim programlarının niteliğinin izlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu etkinliği izlemek için sistematik bir modele gereksinim vardır.

Amaç: Merkezin etkinliğini izleyecek bir model oluşturmak ve 2016-2020 akademik yılları arasında gerçekleştirilen etkinliklerini bu model üzerinden değerlendirmek.

Altta Yatan Mantık ve Varsayımlar

- Yükseköğretimde Eğitim programının etkinliğinin değer-

lendirilmesinde kullanılan modeller bulunmaktadır (Melrose, 1998).

- Kalite Politikaları Yükseköğretimin Kalitesinin Artırılmasında Gerekli Bir Eylemdir (Brusoni vd., 2014; Koch ve Fisher, 1998).

Tablo 1: Akdeniz Üniversitesi Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezi Logic Model Çalışma Planı

İçerik	Tanımlamalar
Girdiler Merkezin kaynakları nelerdir?	<ul style="list-style-type: none"> • Kurumdan merkez için ayrılan bütçe • Fakülteler, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokulları • Öğrenci ve öğretim elemanları • Uygulamalar için derslik, bilgisayar, barkovizyon vb. araç ve gereçler • Enstitüler binasında bir oda • Sekreter • Farklı fakültelerden öğretim üyelerinden oluşan yönetim kurulu Yükseköğretim Kalite Kurulu Standartları eğitim alt başlığı
Etkinlikler Kaynaklar ile Merkezin amacını karşılamak için neler yapılacaktır?	<ul style="list-style-type: none"> • Yönetim kurulunun oluşturulması • Yönergenin yükseköğretim kalite standartları doğrultusunda revize edilmesi • Eğitim programının hazırlanması • İç ve dış paydaşların görüşlerinin alınması • Eğitimden sorumlu dekan / müdür yardımcılara yönelik kalite standartlarının ele alındığı toplantılar • Eğitimden sorumlu dekan / müdür yardımcılarının ihtiyaç duydukları alanların belirlenmesi • Fakülte, yüksekokul ve meslek yüksek okullar içinde eğitim ile ilgili iyi uygulamalar örneklerinin belirlenmesi ve sunulması • Yükseköğretim kalite kurulu kurum içi değerlendirme raporunun eğitim başlığının Üniversite adına Merkez tarafından raporlanması • İç ve dış değerlendirme süreçlerine başvuru yapılması
Ürün Program etkinliklerinin doğrudan sonuçları nelerdir?	<ul style="list-style-type: none"> • Tıp Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğretim üyelerinden oluşan bir yönetim kurulu oluşturulması • 4 adet eğitim başlığına ait kurum içi rapor hazırlanması • Eğitimden sorumlu dekan / müdür yardımcılar ile her ay düzenlenen eğitim etkinlikleri • Her okulun eğitim programında yaşanan değişimler • Program ve ilgili aktiviteler için harcanan toplam zaman • İç ve dış paydaş görüşleri tüm fakültelerce alınması • Fakülte ve rektörlük birimlerinin ISO 9001 belgesine başvurusu • 3 fakültenin program değerlendirme sürecine başvurusu.
Çıktılar Program etkinlikleri süresinde ve sonrasında katılımcılar için kısa ve orta vadeli yararlar nelerdir?	<p>Kısa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Birimlerde dış paydaşları da içerecek şekilde Danışma Kurulları oluşturuldu. • Programların geliştirilmesine yönelik meslek odaları, işverenler, mezunlar ve öğrenci temsilcileri gibi paydaşlardan görüş alma mekanizmaları oluşturuldu. • Eğitimde kalite süreçlerine yönelik farkındalık sağlandı <p>Orta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ders bilgi paketlerinde eksiklikler giderildi, gerekli revizyonlar yapıldı • Program yeterlilikleri TYYÇ ile ilişkilendirildi • Eğitim programlarında küçük grup etkinlikleri artırıldı • Sosyal sorumluluk dersleri, havuz dersleri arasına 2 kredi değerinde eklendi.

- Kurum içi değerlendirme süreç açısından önemli veriler sağlar (In'airat ve Al-Kassem, 2014; Sallis, 2002).
- Merkez kalite politikalarının yerleştirilmesinde önemli bir görev üstlenmektedir (Kalaycı, 2008).
- Merkezin etkinliğini gösterecek kriterler (kazanımların uygulamaya geçirilmesi, literatürde yazılı olarak paylaşılması, dekan / müdür yardımcılarının görüşleri vb.) kullanılabilir.
- Bu tür merkezler kurumların eğitimde güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerine katkıda bulunur (Kalaycı, 2008).

Girdiler

2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenci sayısı 69.030'dur. Ekim 2016 tarihi itibarıyla idari ve akademik personel sayısı 4.303 olup, 2538'i akademik personeldir (Akdeniz Üniversitesi stratejik plan 2018-2022).

Akdeniz Üniversitesi eğitimde kalite ile ilgili çalışmalara uzun yıllardır önem vermekte ve bu alanda çalışmalarını aralıksız sürdürmektedir. Bu alanda yapılan önemli çalışmalardan biri de Türkiye'den katılan 15. Üniversite olarak, özdeğerlendirme çalışmalarının yapılması ve Avrupa Üniversiteler Birliğine (European University Association- EUA) başvurulmasıdır. Bu çalışmalar esnasında özellikle eğitimde bu sürecin kurumsallaştırılması amacıyla eğitim ve öğretimde mükemmellik araştırma ve uygulama merkezi yeniden yapılandırılmış ve çalışmalara başlamıştır.

Yükseköğretimde Kalite Standartlarının oluşturulması ve bu alanda uluslararası uyumluluğun sağlanabilmesi için YÖK tarafından eğitim-öğretim ve araştırma etkinliklerinin kalitesinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Avrupa Kalite Güvencesi Standart ve İlkelerine de uygun olacak şekilde 23.07.2015 tarihinde Resmî Gazetede Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği yayınlanmıştır. Akdeniz Üniversitesi, Yüksek Öğretim Kalite Kurulunun Dış Değerlendirme sürecine gönüllü olarak başvuru yapan ve 2016 yılında değerlendirilme sürecine alınmasına karar verilen Türkiye'deki ilk 20 üniversiteden biri olmuştur. 2006 yılında kurulan Merkez, 2015 yılında misyon, vizyon ve hedeflerini değiştirerek yeni bir yapılanmaya dönüşmüştür. Bu yapılanma sürecinde 2015 yılında yayınlanan Yükseköğretim Kalite Güvence Yönetmeliği etkili olmuştur. Merkezin çalışma usul ve esasları, ilgili yönetmeliğe göre yeniden düzenlenmiştir. Merkezin temel amacı, dış değerlendirme ölçütlerinin Akdeniz Üniversitesinde eğitim veren tüm birimlerde uygulanır hale gelmesi, bu süreçte Merkezin tüm birimlere danışmanlık ve rehberlik yapması olarak özetlenebilir.

Etkinlikler

- Yönetim kurulunun oluşturulması: Kalite ve akreditasyon çalışmalarında deneyimli, Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Tıp Fakültesi, İİBF ve Turizm Fakültesi öğretim üyelerinden oluşan yönetim kurulu oluşturulmasına karar verilmiştir.
- İkinci adım olarak; Yönetmeliğin yükseköğretim kalite standartları doğrultusunda revize edilmesi sağlanmıştır.

Yönetmelikte merkezin etkinlik alanları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Üniversitenin ilgili birim ve kurullarıyla koordinasyon hâlinde, eğitim-öğretimde mükemmelliği hedefleyen kalite çalışmalarının tüm birimlerde başlatılmasında ve sürdürülmesinde öncü rol üstlenmek,
  - Öğrenci, öğretim elemanları, mezun ve işveren gibi eğitim-öğretim paydaşlarının, memnuniyet düzeylerinin düzenli olarak izlenmesini mümkün kılacak uygun yöntemleri belirlemek ve ilgili birimlerle koordinasyon hâlinde yürütmek,
  - Eğitim-öğretimde kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde nesnel ve çağdaş tekniklerin uygulanması için bilgilendirici seminerler, çalıştaylar ve toplantılar yapmak,
  - Lisans ve lisansüstü programlara alınan öğrencilerin kalitesinin yükseltilmesi için birimleri teşvik edip, sonuçları değerlendirmek,
  - Öğretim üyesinin eğitim ile ilgili atama yükseltme kriterlerinin belirlenmesinde ve mesleki gelişimlerinin sürdürülmesinde yapılacak çalışmalara katkıda bulunmak,
  - Öğrenme kaynaklarının geliştirilmesi için durum tespit çalışmalarının koordinasyonunu sağlamak ve Üniversitenin ilgili birimlerine düzenli bilgi iletilmesini sağlamak,
  - Eğitim-öğretimde çağdaş eğitim felsefeleri, modelleri ve teknikleri alanında uzman kişilerin bilgilerinden tüm akademik birimlerin yararlandırılması için eğitim ve paylaşım toplantıları düzenlemek,
  - Öğrenci merkezli eğitim-öğretim yöntemlerinin Üniversite çapında yaygınlaşması için bilgilendirici seminerler, çalıştay ve toplantılar yapmak,
  - Eğitim-öğretim girdi, süreç ve çıktılarının akademik birimlere göre envanterini çıkarmak üzere kullanılacak ölçütler belirlemek, izlemede görevli birimler ve veri toplama yöntemlerinden oluşan bir eğitim-öğretim değerlendirme sistemini hayata geçirmek,
  - Yüksek Öğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği çerçevesinde her yıl hazırlanan eğitim ve öğretimde mükemmelliğe ulaşmak için yurtiçi ve yurtdışındaki üniversiteler ile ortak faaliyetlerde bulunmak ve projeler geliştirmek,
  - Akdeniz Üniversitesi Kurum İç Değerlendirme raporunun eğitim alt başlığının yazım işlemini yürütmek ve rektörlüğe sunmaktır.
- Merkez öncelikli olarak 2016 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulunun eğitim standartlarının tanıtılması için Fakülte, Enstitü, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokullarının eğitimden sorumlu dekan yardımcısı ve müdür yardımcısı ile geniş katılımlı toplantı düzenlemiştir. Bu tanıtım sürecinde tüm birimlerden ilk olarak durum saptama çalışması yapılması istenmiştir. Tüm birimlerden hazırlanan bir formla standartları karşılama durumları istenmiş ve bir sonraki akademik dönemde yapmayı planladıkları uygulamaları yazmaları istenmiştir.

- 2017 yılı Ocak ayında tüm Fakülte, Enstitü, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokullardan gelen ve dış değerlendirme eğitim ana başlığına ait standartlara ilişkin bilgiler rapor hâline dönüştürülmüştür.
- Yükseköğretim Kalite Değerlendirme Kurulunun dış değerlendirme ziyareti sonrası Üniversite için hazırlanmış olduğu raporda belirtilen iyileştirilecek alanlara ilişkin bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Bu kapsamda, birim temsilcilerinin de katılımıyla 17 Ekim 2017 tarihinde “Öğrenci Merkezli Öğrenme Örnekleri”, Aralık 2017’de de “Eğitim Standartlarının İyileştirilmesi İçin Gerekli Alanlar-1”, “Eğitim Standartlarının İyileştirilmesi İçin Gerekli Alanlar-2” toplantıları düzenlenmiştir.
- Bu toplantılarda gelen öneriler doğrultusunda COVID-19 pandemi tedbirlerine kadar her ay bir standardın ayrıntılı olarak tartışıldığı ve ilgili standardın eğitim programına eklenmesi için önerilerin gözden geçirildiği toplantılar yapılmasına karar verilmiştir. Bu amaçla dekan/müdür yardımcılarını için; Programların tasarımı ve onayı, Öğrenci merkezli öğrenme, öğretme ve değerlendirme, Öğrencinin kabulü ve gelişimi, tanınma ve sertifikalandırma (5 madde), Eğitim- öğretim kadrosu, Öğrenme kaynakları, erişebilirlik ve destekler, Programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi başlıklarında eğitim programı düzenlenmiştir.
- Her yıl hazırlanan Yükseköğretim kalite kurulu kurum içi değerlendirme raporunun eğitim alt başlığı merkez tarafından koordine edilmiş ve yazılmıştır.

Ürünler

- 2017-2018 eğitim öğretim dönemi için hazırlanan eğitim programının merkezinde detaylı olarak yapılan durum saptama çalışmasından çıkarılan ihtiyaçlar yer almaktadır. Bazı birimlerde küçük grup uygulamalarının yeterince yer almadığı saptanmış, iyi uygulama örnekleri bulunan fakülteler ilk eğitim oturumunda deneyimlerini paylaşmışlardır. “Öğrenci merkezli öğrenme” etkinliklerini Akdeniz Üniversitesinde örnek düzeyde uygulayan Hemşirelik Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İletişim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Turizm Fakültesi, Tıp Fakültesi dekan yardımcılarını, kendi fakültelerindeki uygulamalar ile ilgili sunumlar yapmışlardır. Her birim kendi fakültelerinde yer alan küçük grup uygulamalarından örnekler sunmuştur.

Fakültelerin deneyim aktarımında;

Hemşirelik Fakültesi öğrenci merkezli uygulamalar kapsamında

- Vaka tartışmaları
- Klinik / saha/ laboratuvar uygulamaları
- Mesleki beceri laboratuvarı uygulamaları
- Dersin amacına göre gidilen hastane, huzurevi, iş yeri vb. gibi uygulama örnekleri
- Öğrenci memnuniyet anketi ile danışmanlık hizmetlerinden örnekler vermiştir.

İletişim Fakültesi her programın içeriğine özgü

- Akdeniz iletişim gazetesi
- Atölye dergisi
- Halkla ilişkiler atölyesi
- Aklıma bir fikir geldi gibi öğrencilerin aktif olarak katıldıkları uygulamaları açıklamıştır.

Mühendislik Fakültesi,

- Sözlü ya da poster olarak sunulan okul bitirme tez örnekleri
- Birim dışı uygulamalar,
- Stajlar,
- İş yeri eğitimi, teknik gezi örneklerini açıklamıştır.

Tıp Fakültesi;

- Probleme dayalı öğrenme,
- Özel çalışma modülleri,
- Toplumsal destek projeleri,
- Makale saati,
- Simüle hasta uygulamaları ile mesleki beceri laboratuvar uygulama örneklerini sunmuştur.

Turizm Fakültesi ise

- Tanışma toplantıları,
- Kariyer günleri,
- Öğrenci anketleri,
- Şikâyet kutusu uygulaması,
- Öğrenci toplulukları, okuma salonları,
- Konferansları ile ilgili yapmış oldukları uygulamaların örneklerini paylaşmıştır.

Toplantının sonunda diğer birimlerden 2018-2019 eğitim dönemlerinde sunulan ya da kendi bölümlerinde uygulanması daha doğru olan küçük grup uygulamalarından bir ya da daha fazla uygulama başlatmalarının beklendiği hedefi konulmuştur.

- İkinci eğitim oturumunda “Eğitim Standartlarının İyileştirilmesi İçin Gerekli Alanlar-1” başlığı altında Yükseköğretim Kalite Kurulu Dış Değerlendirme Standartlarından “programların tasarımı ve onayı (6 madde)” ve “öğrenci merkezli öğrenme, öğretme ve değerlendirme (7 madde)” maddeleri konulmuş ve neler yapılabileceğine ilişkin hedefler belirlenmiştir.

Bu oturumun sonunda tüm birimlerden danışma kurullarının, programlara ilişkin paydaş görüşlerinin alınması ve bu konuda girişimlerin belirlenmesi istenmiştir.

- Üçüncü eğitim oturumunda ise “Eğitim Standartlarının İyileştirilmesi İçin Gerekli Alanlar-2” toplantısı düzenlenmiştir. Bu toplantıda; “Öğrencinin kabulü ve gelişimi”, “tanınma ve sertifikalandırma (5 madde)”, “Eğitim- öğretim kadrosu (7

madde)", "Öğrenme kaynakları, erişebilirlik ve destekler (9 madde)", "Programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi (5 madde)" başlıklarında iyileştirilmesi gereken alanlar saptanarak tartışılmıştır.

- 2018-2019 ve 2019-2020 eğitim öğretim dönemlerinde tüm birimlerden kesinleşen uygulamaların sonuçların raporlanması ve hedeften oluşan sapmaların belirlenmesi istenerek raporlar hazırlanmıştır.
- 2018-2019 ve 20219-2020 eğitim öğretim dönemlerinde her ay bir toplantı yapılarak eksik alanlarının tamamlanma süreci ele alınmıştır. Her toplantı yaklaşık 2 saat sürmüştür.
- 2019 yılında toplumsal duyarlılık koordinatörlüğü merkez bünyesinde oluşturulmuş ve ders programlarına farklı birimlerdeki öğrencilerin ortak ders olarak seçim yapabileceği seçmeli olarak 2 kredi değerinde ders eklenmiştir.
- Fakültelerde kalite sürecine ilişkin iç değerlendirme raporu hazırlanmış merkezce her yıl raporlar birleştirilerek eğitim başlığında kurum içi değerlendirme raporu hazırlanmış ve yönetime sunulmuştur.

Çıktılar

Kısa

- Birimlerde dış paydaşları da içerecek şekilde Danışma Kurulları oluşturuldu.
- Programların geliştirilmesine yönelik meslek odaları, işverenler, mezunlar ve öğrenci temsilcileri gibi paydaşlardan görüş alma mekanizmaları oluşturuldu.
- Eğitimde kalite süreçlerine yönelik farkındalık sağlandı.

Orta

- Ders bilgi paketlerinde eksiklikler giderildi, gerekli revizyonlar yapıldı.
- Program yeterlikleri Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi (TYYÇ) ile ilişkilendirildi.
- Eğitim programlarında küçük grup etkinlikleri artırıldı.
- Sosyal sorumluluk dersleri havuz dersleri arasına iki kredi değerinde eklendi.

TARTIŞMA

Bu çalışma Logic model ile bir merkezin faaliyetlerinin değerlendirilmesinin bir örneğini sunmuştur. Logic model, planlamada ve değerlendirmede büyük kolaylıklar sağlayan ve programın başarısını artıran etkili bir araçtır. Logic model ile yapılan değerlendirme sonucunda amaçlanan tüm etkinliklerin planlandığı şekilde yapıldığı söylenebilir. Uygulanamayan ya da eksik kalan basamakların ise bir sonraki yıl için düzenlenmesi ve yeniden planlanması sağlanmıştır.

Türkiye’de 2015 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu kurulunca ya kadar olan süreçte kalite çalışmalarında, durum belirleme ve eğitim programları, öğretim elemanları ile ilgili bilgiler dekanlık ve müdürlükler tarafından toplanarak rektörlük stratejik planlama komisyonuna gönderilmekteydi. Bu raporlamanın belirli

bir planlama ve standart dahilinde yapılmaması sağlıklı veri toplanması konusunda şüphe uyandırmaktadır. Ancak belirlenen standartlar üniversitelere bir planlama yapma ve uygulama olanağını da yarattı. Bu sistematik yaklaşım birçok üniversitede kalite kurulu üyelerince yürütülmekle birlikte mükemmellik merkezleri ile de yürütülmektedir (Billing ve Thomas, 2000).

Dünyada birçok uygulamasına rastlanılan merkezler Türkiye’de sınırlı sayıda yer almaktadır. Eğitimde kalite çalışmalarında eğitimde mükemmellik merkezleri bulunan Kyoto Üniversitesi Yükseköğretimde Mükemmelliğe Yükselme Merkezi (Center for the Promotion of Excellence in Higher Education) ve Illinois at Urbana-Champaign’de ise Mükemmellik Öğretimi Merkezi (Center for Teaching Excellence) örnek olarak gösterilebilir. Akdeniz Üniversitesi Eğitim ve Öğretimde Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezi üniversitenin eğitim kalitesinin artırılması ve belirli standartlara uygun yürütülmesi konularında önemli görevler üstlenmiştir. Akdeniz Üniversitesi ilk olarak aldığı UAM sonrasında merkezin kurulmasını sağlamıştır. Ancak 2016 yılında merkezin ana görevi yükseköğretim kalite standartlarına uygun bir planlama yapmak ve izlemek olmuştur. Bu izlemlerini daha sonraki yıllarda geliştirilmesi gereken alanların belirlenmesi için raporlamaktadır.

Olsen vd, (2007) göre yükseköğretim kurumları belirlenmiş standartlara entegre olarak kalite güvencesini sağlayabilmektedirler. Akdeniz Üniversitesi Yükseköğretim Kalite Kurulu Dış Değerlendirme Sürecine 2016 tarihinde başvuran sayılı üniversitelerden biri olmuştur. Kaliteye ilişkili çalışmaların sistematik ve devamlı bir süreçte yapılması için merkez yönergesi değiştirilmiş ve kalite süreçlerinde eğitim bölümünün planlanması ve izlenmesi süreci merkez görevleri içinde yer almıştır.

Yapılan planlama sürecinde Yükseköğretim Kalite Kurulunun standartları ele alınarak durum saptaması yapılmış ve etkinlikler belirlenmiştir. İlk olarak güçlü özellikler ile kurum içi iyi uygulama örnekleri tüm dekan / müdür yardımcıları ile paylaşılmıştır. Paylaşımlar sonucunda eğitim alt başlığında yer alan her bir standart için toplantı yapılmış, fakülte, yükseköğretim ve MYO kapsamında yapılabilecek etkinlikler belirlenmiştir. Belirlenen başlıklar çerçevesinde yapılan analizlerde program yeterliklerinin ve içeriğinin düzenli olarak gözden geçirilmesinde ve güncellenmesinde paydaş görüşlerini almada eksikler olduğu tespit edilmiş ve bu amaçla birimlerde Danışma Kurullarının oluşturulması, iç ve dış paydaş görüşlerinin alınmasına yönelik mekanizmaların uygulanması istenmiştir. Birim temsilcileri ile yapılan toplantılarda kalite süreçlerine ilişkin bilgilendirmelere de yer verilerek farkındalık sağlanmıştır.

Yapılan durum analizlerinde ders bilgi paketlerinde önemli eksiklikler olduğu, program yeterlikleri ile TYYÇ arasında ilişkilendirmelerin yapılmadığı saptanmış ve orta vadede birincil hedef olarak ders bilgi paketlerinin tamamlanması belirlenmiştir. İkinci aşamada yeterliklerin ilişkilendirilmesine yönelik bilgilendirme toplantıları yapılarak birimlerden bu ilişkilendirmeleri de yapmaları istenmiştir. Merkez, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile koordineli bir şekilde çalışarak ders bilgi paketlerinin büyük oranda tamamlanmasını ve yeterliklerin ilişkilendirilmesini sağlamıştır.

Yükseköğretim Kalite Kurulu standartları eğitim başlığı altındaki diğer bir alan “öğrenci merkezli öğretme-öğrenme süreçleri”dir. 2000’li yıllardan itibaren eğitim yaklaşımlarında öğrenci merkezli programlarla öğrencinin aktif olduğu ortamların oluşturulmasının önemi vurgulanmaktadır (Barkley vd, 2014; Bekdemir ve Polat, 2016; Gökbayrak ve Karışan, 2017). Akdeniz Üniversitesi’nde Tıp, Hemşirelik ve Turizm Fakülte-lerinde iyi uygulama örnekleri bulunmakla birlikte üniversite için yeterli olmadığı düşünülmüş ve etkinlikler listesinin bir diğer adımını bu alanda yapılabilecekler oluşturmuştur. Standartlardan bir diğeri küçük grup uygulamalarının artırılmasına yönelik yapılacak iyileştirmelerdir. Üniversitenin öğrenci merkezli eğitim konusunda uyguladığı politikalar kapsamında fakülte, yükseköğretim ve meslek yükseköğretiminde seçmeli dersler, hobi dersleri ve serbest çalışma saati gibi dersler açılmış, derslerin Bologna sürecine uyumlu olması için AKTS düzenlemeleri gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamalar içinde laboratuvar, küçük grup çalışması, beyin fırtınası, vaka tartışması, simülasyon, demons-trasyon, oyunlaştırma (rol-play) gibi uygulamalar yer almıştır.

YÖKAK raporunda da belirtildiği gibi kurumlarda eğitim-öğretim kadrosunun işe alınması, atanması, yükseltilmesi ve ders görevlendirmeleri ile ilgili tanımlı süreçler bulunmaktadır. Ancak eğitimcilerin eğitimi, mesleki gelişimlerinin sürdürülmesi ve öğretim becerilerinin iyileştirilmesi çalışmalarının daha çok desteklenmesi gerekmektedir (YÖKAK, 2015). Akdeniz Üniversitesinin tüm birimlerinde bu alana yönelik eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Merkezin bir diğer etkinlik başlığını eğitimcilerin gelişimi oluşturmuştur. Yükseköğretim kurumlarının kaliteli kurumlar olarak kendilerini sürekli geliştirmeleri ve öğretim elemanlarının yeterliklerini artırma çabaları, nitelikli mezunlar yetiştirmenin ön koşulu olarak görülmektedir. Kurumlardan bu konu ile ilgili eğitici gelişim programları hazırlamaları ya da merkezden bekledikleri eğitim başlıklarını belirtmeleri istenmiştir. Bu süreçte Akdeniz Üniversitesi, bünyesinde bulunan çeşitli merkezler ve birimler; kurdu-ğu komisyonlar ve gerçekleştirdiği uygulamalarla eğitim-öğretim kadrosunun mesleki gelişimini desteklemiştir. PDÖ Eğitim Yönlendiricisi Kursu ve Eğitici Eğitimi Kursu, soru bankası eğiti-mi, “Etkili Anlatım ve Sunum Becerileri kullanımı” gibi eğitimler düzenlenmiştir. Böylelikle öğretim elemanlarının gereksinim duydukları alanlarda kendilerini geliştirmelerini, uygulamalı ve teorik bilgilerini yenilemelerini sağlayacak eğitim ortamlarının düzenlenmesinin etkili olacağı düşünülmektedir (Akgün, 2016;. Barkley vd, 2014). Öğretim elemanlarının kendilerini geliştirme sürecinde kullanılan bir diğer araç geribildirimlerdir. Billing ve Thomas (2000) Türkiye’de pilot proje uygulaması çerçevesinde kullanılan formların ve değerlendirmelerin eğitimin geliştirilmesinde sınırlı kullanıldığını saptamıştır. Merkez bu anlamda bu uygulamanın sürekli olmasını ve devam etmesini garanti altına almaya çabalamaktadır (Kalaycı, 2008).

Üniversitelerin öğrenci memnuniyet düzeylerini belirleyerek gerekli önlemleri alması ya da iyileştirmeler yapması da diğer önemli başlıklardan bir tanesidir. Üniversite öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmış farklı çalışmalar bulunmaktadır (Tatlı vd, 2011). Öğrenci memnuniyet düzeyi, yükseköğretim kurumları için temel kalite göstergele-

rinden bir tanesi olarak belirlenmiştir (Aktan, 2007). Öğrenci-lerin eğitim kurumundan memnuniyet düzeyi mevcut durumu göstermenin yanı sıra, potansiyel öğrenci adaylarının kurumu tercih edip etmemelerinde de önemli bir rol oynamaktadır (Aktan, 2007). Üniversitemizde daha önce basılı anket formları ile alınan öğrenci geribildirimleri üç yıldır elektronik ortamda OBS (öğrenci bilgi sistemi) üzerinden alınmakta ve birimler ile paylaşılmaktadır. Ayrıca birimlerde memnuniyet anketleri uygulanmakta, birim binalarında yer alan dilek ve öneri kutu-ları ile web sitelerinde yer alan istek/öneri/şikâyet paneli ile öğrenci geribildirimleri alınabilmektedir.

Tüm bu etkinliklerin bir sonucu olarak, Akdeniz Üniversitesi 2019 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından 2020 yılın-da yeni başlanacak olan kurumsal akreditasyon sürecine gönül-lü olarak başvuruda bulunmuş ve Haziran 2020 tarihinde bu sürece dahil olmak için seçilen az sayıdaki üniversiteden birisi olma başarısını göstermiştir.

SONUÇ

Kalite sürekli olarak iyileşmeyi betimlemektedir. Bu bağlamda Armstrong (2008) bir örgütün kurum kültürünün yenilikçi kültür olması gerektiğini belirtmektedir. Efil (2006) kalite yaklaşımının ve uygulamalarının kurumsal kültüre uygun olmadığı takdirde yapılacak bütün çalışmaların başarısızlıkla sonuçlanabileceğine dikkat çekmektedir. Akdeniz Üniversitesi Eğitimde ve Öğretim-de Mükemmellik Araştırma ve Uygulama Merkezi eğitimde kalite standartlarının uygulanmasında ve iyileştirilmesinde anahtar rol üstlenmiştir. Merkez kurumun kendi kültürü içinde yapılacak etkinliklerin yerleştirilmesinde ve iyileştirilmesinde tüm paydaşlarla hareket ederek kaliteli ve sürdürülebilir bir eğitime katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Mükemmellik merkezlerinin değerlendirilmesi ve raporlanarak yayınlanması uzun vadeli hedeflerin belirlenmesinde lider rolü üstlenebilir. Böylece diğer üniversitelerde de kalite kültürünün yaygınlaşması sağlanabilir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular kurumsal düzeyde olsa da eğitimde mükemmellik merkezleri-nin oluşturulmasında, değerlendirilmesinde ve işbirliklerinin sağlanmasında kullanılabilir.

TEŞEKKÜR

2016 yılından itibaren mükemmellik merkezine destek veren ve tüm uygulamalarda yanımızda olan rektörlük üst yönetimi, eğitimden sorumlu dekan yardımcısı ve müdür yardımcısına teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi 2018-2022 stratejik planı. Ulaşılma adresi <https://www.akdeniz.edu.tr/akdeniz-universitesi-2018-2022-stratejik-planı>
- Akgün, M. (2016). Yüksek öğretimde ideal öğretim elemanı nasıl olmalıdır? *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (26), 197-204.
- Armstrong, S. (2008). *Sustaining continuous innovation through problem solving*. New York: Industrial Press Inc.
- Aktan, C. C. (2007). *Yükseköğretimde değişim: Global trendler ve yeni mekanizmalar* İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayınları.

- Barkley, E.F., Cross, K.P., & Major, C. H. (2014). Collaborative learning techniques: A handbook for college faculty . John Wiley & Sons.
- Beerens, M. (2016). *Quality assurance and global context: responding to diverse demands*. Paper presented at the International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE) Biennial Forum 2016, Natadola, Fiji.
- Billing, D., & Thomas, H. (2000). The international transferability of quality assessment systems for higher education: The Turkish experience. *Quality in Higher Education*, 6(1), 31-40.
- Bucevska, V. (2018). Application of six sigma in higher education quality assurance. Retrieved from <https://repository.ukim.mk/bitstream/20.500.12188/5953/1/Odyssey%202018%20Vesna%20Bucevska.pdf>
- Brusoni, M., Damian, R., Sauri, J.G., Jackson, S., Kömürçügil. H., Malmedy, M., Matveeva, O., Motova, G., Pizarz, S., Pol, P., Rostlund, A., Soboleva, E., Tavares, O., Zobel, L. (2014). The concept of excellence in higher education. European Association for Quality Assurance in Higher Education. Occasional Paper, 20, 1–44. Retrieved from <http://www.enqa.eu/index.php/publications/>
- In'airat, M.H., & Al-Kassem, A.H. (2014). Total Quality Management in Higher Education: A Review. *International Journal of Human Resource Studies*, 4(3), 294-307.
- Illinois at Urbana-Champaign Mükemmellik Öğretimi Merkezi (Center for Teaching Excellence). Retrieved from <http://www.oir.uiuc.edu/assessment/reports/taskforcereport.html>
- Kalaycı, N. (2008) Yükseköğretimde uygulanan toplam kalite yönetimi sürecinde gözardı edilen unsurlardan “TKY merkezi” ve “eğitim programları”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 6(2), 163-188.
- Kettunen, J. M. (2011). Evaluation of the centres of excellence in higher education. *Tertiary Education and Management*, 17(2), 151-161.
- Khalil, T.M., Lefebvre, L.A., & Mason, R.M. (2012). Management Of Technology: The Key to Prosperity in the Third Millennium: Selected Papers From The Ninth International Conference on Management of Technology (pp. 164). Emerald Group Publishing.
- Koch, J. V., & Fisher, J. L. (1998). Higher education and total quality management. *Total Quality Management*, 9(8), 659-668.
- Kyoto Üniversitesi Yükseköğretimde Mükemmelliğe Yükselme Merkezi (Center for the promotion of excellence in higher education). Retrieved from <http://www.highedu.kyoto-u.ac.jp/en/>
- Leiber, T. (2018). Impact evaluation of quality management in higher education: a contribution to sustainable quality development in knowledge societies. *European Journal of Higher Education*, 8(3), 235-248.
- Melrose, M. (1998). Exploring Paradigms of Curriculum Evaluation and Concepts of Quality. *Quality in Higher Education* 4(1), 37-43
- Mensah, J. (2020). Improving quality management in higher education institutions in developing countries through strategic planning. *Asian Journal of Contemporary Education*, 4(1), 9.25.
- Olsen, J. P., & Maassen, P. (2007). European debates on the knowledge institution: The modernization of the university at the European level. In *University dynamics and European integration* (pp. 3-22). Springer, Dordrecht.
- Özççek, Y. ve Karaca, A. (2019). Yükseköğretim kurumlarında kalite ve akreditasyon: mühendislik eğitim programlarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 114-148
- Sallis E. (2002). Total Quality management in Education. Stylus Publishing Inc, USA.
- Schindler, L., Puls-Elvidge, S., Welzant, H., & Crawford, L. (2015). Definitions of quality in higher education: A synthesis of the literature. *Higher Learning Research Communications*, 5(3), 3-13.
- Seyfried, M. (2019) Undisclosed desires: quality managers' normative notions regarding the implementation of quality management. *Assessment ve Evaluation in Higher Education*, 44(7), 1106-1119.
- Tatlı, H.Z., Kokoç, M. & Karal, H. (2011). Satisfaction state of computer education and instructional technologies students: Karadeniz Technical University case. *İlköğretim Online*, 10(3), 836-849.
- Toprak, M., Deniz, U. S., & ŞENGÜL, M. (2016). Avrupa yükseköğrenim alanında kalite güvencesi standartları ve yönergeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1), 123-134.
- WK Kellogg Foundation. (2004). Logic model development guide: Using logic models to bring together planning, evaluation and action. WK Kellogg Foundation.
- Yüksek Öğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) genel değerlendirme raporu. Retrieved from https://yokak.gov.tr/Common/Docs/Site_degerlendirme_prog_doc/GenelDegerlendirme20152019.pdf